

– Ei muistiinpanoja, kirjallisuutta, laskinta.

– Kirjoita papereihin nimesi, numeroisi ja konkreettisuitiesi.

1. Valitse seuraavista kolmesta kaavasta se, joka pitää paikkansa, ja todista valitsemasi kaava paikkansa pitäväksi:

$$\sinh^2 x \pm \cosh^2 x = 1, \quad \cosh^2 x \pm \sinh^2 x = 1.$$

2. Henkilö väittää kaavaan sijoittamalla saaneensa imaginaariyksikön j kolmanneksi juureksi (muunnassa) luvun

$$-\frac{\sqrt{3}}{2} - j\frac{1}{2} = w_1.$$

a) Mikä on luvun w_1 vaihekulma eli argumentti?

b) Mikä on luvun $(w_1)^2 = w_1 w_1$ vaihekulma eli argumentti? Ilmoita se välin $(-\pi, \pi)$ lukuna sopimuksen mukaan.

c) Farkista kertolaskulla (tai Moivre'n kaavalla), tuleeko luvusta $(w_1)^3 = w_1 w_1 w_1$ sitä mitä pitäisi eli j .

3 a) Muodosta ruuviviivan $\mathbf{f}(t) = (R \cos t, R \sin t, K t)$ pisteeseen $\mathbf{f}(\pi/4)$ asetetun tangenttisuoran $\mathbf{x}(s) = \mathbf{f}(\pi/4) + s \mathbf{f}'(\pi/4)$ yhtälö.

b) Missä pisteessä $\mathbf{x}_0 = \mathbf{x}(s_0)$ leikkaa a-kohdan tangenttisuora xy -tason?

4 a) Olkoon $f(x, y)$ sellainen funktio, että $f_x(x, y)$ ja $f_y(x, y)$ ovat olennossa kaikissa pisteissä (x, y) . a) Muodosta (kehjüsäännöillä) lausekke derivaatte

$$\frac{d}{dt} f(x, y)$$

b) Olkoon $f(x, y)$ lisäksi sellainen, että $f(x, y) = r^m f(x, y)$ kaikilla $t, n, x:n$ ja $y:n$ reaalilukuarvoilla (siis niin sanottu m -nnen asteen homogeeninen funktio). Osoita (a-kohdan tuloksen avulla), että tällöin on

$$x \frac{\partial f}{\partial x}(x, y) + y \frac{\partial f}{\partial y}(x, y) = m f(x, y)$$

5. Määritä (Lagrange'n keinolla) funktion $f(x, y, z) = x + y + z$ suurin ja pienin arvo pallolla $x^2 + y^2 + z^2 = 1$. Esitä myös pisteet, joissa nuo arvot saavutetaan.

6 a) Laskke integraali $\int_0^{\pi} \int_0^{\pi} \int_0^{\pi} \cos z \, dz \, dx \, dy$.

b) Kirjoita integraali muotoon $\int_0^{\pi} \int_0^{\pi} \int_0^{\pi} \cos z \, dy \, dx \, dz$. Mikä ovat rajat?

